

# KARIKE

BROJ 16

JULI/SRPANJ 2013. GODINE

## INTERVJU S POVODOM

**Almir Panjeta:**  
**“Puno je časnije  
uraditi priču  
o tome da  
je Severini  
ispala sisa,  
nego pisati  
izmišljotine  
i laži”**

str. 10-11

## ZAKONSKI OKVIR

**Ne dam(o)  
svoje pravo na  
informaciju!**

str. 2-3

## RS/FBiH

**Zajedno  
smo rasli  
Fonde ja i ti**

str. 6-7

## ENERGETSKA EFIKASNOST

**Korištenje  
prirode na  
pravi način**

str. 4-5



# Ne dam(o) svoje pravo na informaciju!

**Jedno od temeljnih prava čovjeka jeste da zna, a temeljnih sloboda da kaže šta zna, misli ili osjeća. U prošlosti, pa i danas ova prava su najčešće onemogućavana od strane vjerske ili političke vlasti. Da bi se to izbjeglo, postoje zakoni koji uređuju i reguliraju funkcionisanje svakog društva, pa tako i našeg, demokratskog**

Piše: Emina Gasal

Demokratsko društvo je moguće jedino u slobodnom okruženju, a takvo okruženje podrazumijeva i slobodu

U tu svrhu je donešen i Zakon o slobodi pristupa informacijama (ZOSPI) 2000 godine. Mi smo prva zemlja u regionu, a među prvih dvadeset zemalja u svijetu koja je usvojila ovaj zakon. On nema pretjerano



Rubina Čengić,  
novinarka  
magazina "Start"

mišljenja, govora, primanja, davanja i širenja informacija. Ne smijemo zaboraviti da su informacije javno dobro, da potiču transparentnost te da su neophodne za demokratski proces.

dugačku tradiciju postojanja ili korištenja, a prvi koji su ga primjenjivali su bili Amerikanci, 60 tih godina prošlog vijeka. Zakon je zapravo namjenjen svim stanovnicima zemlje, u kojoj je usvojen, a to znači da

svaki građanin ima pravo od svakog javnog organa, institucije, preduzeća tražiti bilo koju informaciju koju taj pravni subjekt posjeduje, u bilo kojoj formi (audio, vizuelno, pismeno). Suština ovog zakona jeste da su sve informacije javne, osim onih za koje se posebnim testom javnog interesa utvrdi da ugrožavaju lični interes neke treće osobe. Međutim, treba voditi računa da se štićenjem ličnog interesa ne ugrozi javni interes!

Ono što je trenutno evidentno jeste da se ovaj Zakon ne primjenjuje u punom kapacitetu, kao ni na jednak način na teritoriju cijele Bosne i Hercegovine. Dakle, imamo Zakon na državnom nivou, kao i Zakone na entitetskom nivou, koji nisu međusobno usaglašeni, i pri tome institucije, na koje se odnose ovi zakoni, su sklone da tumače isti onako kako im to odgovara.

S obzirom da je nedavno pokrenuta javna rasprava o izmjeni postojećeg Zakona o slobodi pristupa informacijama, razgovarali smo sa Rubinom Čengić, dugogodišnjom novinarkom, kako bi smo doznali njeno mišljenje i predviđanja u pogledu istog.

**Rubina, da li nam možete reći ko je glavni pokretač i zagovaratelj izmjene postojećeg Zakona o slobodi pristupa informacijama i zbog čega?**

Rubina Čengić: Agencija za zaštitu ličnih podataka je smatrala da se u javnosti sve više pojavljuju lični podaci,

## IMPRESSIONUM

Izdavač: Udruženje Omladinska novinska asocijacija u Bosni i Hercegovini

Glavni i odgovorni urednik: Haris Dedović

Redakcija: Renata Dujmušić, Ljupko Mišeljić, Hana Čolić

Dopisnici: Denis Gigo Hadžić, Nebojša Sičić, Boris Čović, Emina Gasal

Fotografi: Dejan Zonjić, Boro Todorović, Admir Kuburović, Jasmina Jupić, Haris Begić, Lejla Salkanović

Naslovница: Admir Kuburović

Kontakt: Tel./fax: +38733205850, Hamdije Kreševljakovića 68 - Drvenija; 71000 Sarajevo,

Bosna i Hercegovina;

onaubih.karike@gmail.com

Web: <http://onabih.ba>



Pristupite  
"slobodno"!

počinju da izdaju preporuke za javne ustanove, kako bi iste znale koji su to lični podaci koji ne mogu biti javne informacije. Onda su različite institucije tumačeći te preporuke Agencije počele da se različito ponašaju. Tako smo dobili anonimizaciju sudske presude i sudske dokumente, povlačenje imovinskih kartona političara sa web stranice Centralne izborne komisije itd. Dakle, pod uticajem svih tih pritisaka i zahtjeva, Agencija za zaštitu ličnih podataka je predložila da se pristupi izmjeni ZOSPI, jer oni smatraju da državni službenici zaduženi za sprovođenje ovog zakona često imaju nedoumica šta je javni interes a šta ne, kad trebaju izdati rješenje a kad ne, želeći time da zaštite državne službenike i lične interese pojedinaca na koje se ti podaci odnose.

## Šta se trenutno dešava sa ovim Zakonom, i zbog čega se digla tolika prašina oko predloženih izmjena?

Rubina Čengić: Dakle, Agencija je predložila određene izmjene, koje je usvojio Parlament, i na osnovu toga Ministarstvo pravde. Izmjene nisu pretjerano dugačke, ali udaraju u suštinu. Ono što je specifično za Zakon o slobodi pristupa informacijama jeste da je prilikom

usvajanja proglašen specijalističkim zakonom koji ne smije biti mijenjan pod uticajem drugih zakona, ali drugi zakoni moraju biti usklađeni s njim. Dakle, vlasnik informacije može u skladu s drugim propisima i bez provođenja testa javnog interesa određenu informaciju proglašiti informacijom koja ugrožava lični interes. Iz toga se vidi da se briše ta obaveza provođenja provjere javnog interesa, što predstavlja suštinu izmjene ovog zakona.

## Ukoliko prođe izmjena ovog Zakona u Parlamentu, ko će biti naviše pogoden time, i zašto?

Rubina Čengić: Najviše pogodeni time će biti novinari zato što ugrožava istraživačko novinarstvo. Pod pritiskom ovog zakona informacije su nam bile dostupne, tj svaka informacija se mogla provjeriti i dokazati, a ukoliko dođe do njegove izmjene gubi se službeni izvor informacija, što vodi ka ranjivosti novinara pred zakonom, a i uvećava se rizik gubljenja povjerenja slušatelja/gledatelja/čitatelja u ono što objavimo, jer nemamo službeni izvor informacija na koji se možemo pozvati. Dodatnu opasnost predstavlja i mogućnost urušavanja postojećeg zakonskog okvi-

ra, kao rezultat izdvajanja ovog Zakona od ostalih i njegove izmjene.

## Šta je sa građanima i njihovim pravom na informaciju?

Rubina Čengić: U kontekstu prava svih građana i javnih institucija, mijenjanjem ovog Zakona stvara se složena situacija u kojoj mi pravimo par korak unazad jer se sve informacije koje su nam govorile nešto o onima koje mi biramo i finansiramo, kao i postojanje kontrolnih mehanizama u društvu posve isključuje.

## Na koji način se oduprijeti tome, ne dati svoje pravo na informaciju?

Rubina Čengić: Novinari, odnosno mediji trebaju pisati o tome šta Zakon o slobodi pristupa informacijama predstavlja, koja je njegova uloga, te koje su moguće posljedice njegove izmjene. Trebamo širiti svijest o tome šta se dešava, a u sladu s tim i organizirati akcije i lobirati kako do izmjene ovog Zakona nebi došlo. Podsjećam da predložena izmjena ovog zakona nosi sa sobom dugotrajne posljedice po sve građane a naraočito po buduće novinare i novinarsku profesiju u cijelini, te da treba reagovati na vrijeme, kako bi sebi olakšali bavljenje ovim poslom.

# Korištenje prirode na pravi način

**Ugovorom o Energetskoj zajednici koga je Bosna i Hercegovina potpisala, obavezala se na razvoj obnovljivih izvora energije i poboljšanje elektroenergetskih sistema, ali i povećanja aktivnosti i mjera za zaštitu okoliša. Činjenica da je država BiH osma zemlja Evrope koja koristi preko 37% hidropotencijala, te ima više od šest milijardi tona rezervi uglja i lignita ukazuje na ogromna prirodna bogatstva i energetski potencijal. Ali, nedovoljno razvijena sveopšta ekološka svijest, neispunjavanje zakonskih obaveza i regulativa, slabo razvijen pravni okvir za zaštitu okoliša na državnom nivou, indirektno utiču na kvalitet okoliša**

Piše: Nebojša Sičić

Da je ekološko stanje u BiH alarmno pokazuju i podaci da je nezadovoljnih građana 77,46% prema navodima istraživačkog projekta „Partnerstvo za više okolišne standarde u BiH“, implementiranog od stranefondacije Heinrich Böll, Heinskogkomitetazaljudskaprava u BiH i Centra za ekologiju i energiju. Najveće zagađivače životne sredine predstavljaju gasovi i čestice prašine prouzrokovanih saobraćajem i fabrikama, te velike deponije otpada. Prekomjerna upotreba automobila, uglja lošeg kvaliteta i ostalih vrsta zagađivača dovelo je Bosnu i Hercegovinu 2012/13 na vodeću poziciju

i zagađivača istog, rad i potražnja za ekoložima bi mogla znatno porasti. Takođe, uslijed visokih temperatura javljuju se i velike količine ozona ( $O_3$ ), koji najviše šteti čovjekovom respiratornim sistemu organa, te biljkama i životinjama. Pored sve opšte nepovoljnosti za vazduh, ni vode nisu pošteđene. Iako je 70% površine Zemlje je prekriveno vodom, samo je 2,5% pitke vode, shodno tome svake godine više od trimilijuna ljudi umre od nedostatka pitke vode. S hidrološkog aspekta, Balkan je jedan od rijetkih područja Zemlje koji ima velike rezerve vode. Poznato je da priroda može jedan dio otpadnih voda pročistiti, ali zbog konstatnog

dom. Istraživanje Centra za ekologiju i energiju je zaključilo da se najveće količine otpadnog materijala nalazi u tokovima siromašnim vodom. U rijeci Bosni koja je duga 273km, smješteno je 50% ukupne zagadenosti voda BiH, poslije nje dolazi Vrbas sa 25% ukupne zagađenosti. Na prostoru BiH u vodene tokove se prosječno ispusti 30m<sup>3</sup> otpadnih voda u sekundi, dok termoelektrana Tuzla dnevno ispusti 59.150 m<sup>3</sup> otpadnih voda. Nekoliko decenija unazad, za tretman otpadnih voda postojalo je 122 industrijska postrojenja, danas je u funkciji samo nekolicina. Prava prijetnja po okoliš, kao i ljudi, dolazi kada je riječ o enormno velikim deponijama otpada. Prosječna količina komunalnog otpada koju stvorи stanovnik za godinu dana je 340kg. Veći problem stvaraju medicinski i industrijski otpad, zbog svojih hemijskih sastojaka, koji su mnogo štetniji za okolinu i čovjeka. Samo u Sarajevu se godišnje se proizvede 130.000 tona otpada, koji se odlaže na neadekvatne površine, s vremenom te teritorije postaju divlje deponije otpada, uzročnici emisija plinova, zaraznih bolesti itd.

## Mic po mic

Postavlja se pitanje, kako promijeniti postojeće ekološko stanje? Šta uraditi kada si običan čovjek, stanovnik BiH, koji želi promjenu? Većina nezadovoljnih građana za glavnog krivca smatra nesprovodenja mjera zaštite okoliša koje su obavezne ispunjavati potpisivanjem ugovora čiji uslovi se tiču sredine kao i mjera zaštite iste. Uloga vlade u poboljšanju kvalitete životne sredine nije odlučujuća. Značajan faktor je i uticaj građana. U poređenju sa razvijenim državama, ekološka svijest stanovništva Bosne i Hercegovine je većinom nedovoljno razvijena. Poboljšanje kvaliteta životne sredine počinje od razvijanja ekološke svijesti, utoliko da je potrebno mijenjati čovjekovo ponašanje prema prirodi, te



Da li je ovo budućnost Bosne i Hercegovine?

zemlje lošeg kvaliteta vazduha. Koliko je situacija zabrinjavajuća upozorio je i Hidrometeorološki zavod Federacije Bosne i Hercegovine sa informacijom da je Sarajevo ove zime postalo grad najzagadenijeg vazduha i time "prestiglo" i London. Ukoliko se nešto ne poduzme po pitanju vazduha

rada industrija koje ispuštaju tečni otpadni materijal i velikih ulaganja u razvoj industrije i tendecije vlasti i pojedinaca ka većim privrednim prihodima zarad "boljeg životnog standarda", vode BiH ispaštaju i priroda nije u stanju da preradi sav tečni otpad prouzrokovani industrijskim ra-



Prirodni izvori  
energije – efikasni  
i sigurni po okoliš

razvijati svijest o samoregulaciji sredine u kojoj živi. Na prvo mjesto se stavljaju mediji koji kroz svoje djelovanje bi trebali, razvijati kritički odnos građana prema životnoj sredini, te ukazati na greške prilikom vrijednovanja životne sredine. Slične aktivnosti i promjene su sprovedene u posljednjih par decenija u zemljama kao što su Švajcarska i Austrija, te je danas ekološko stanje u tim državama je višestruko poboljšano. Pored medija ne treba zaboraviti na djelovanje samog pojedinca u društvu, koji sam može koliko-toliko da doprinese prirodi, tako što će se odgovorno ponašati prema okolini i širiti svoju kulturu u skladu sa ekološkim normama. Takoder, preuzimanjem mjera opreza od strane kako društva, tako i pojedinca prema okolišu. Interesantan podatak koji su učesnici projekta „Partnerstvo za više okolišne standarde u BiH“, saznali kroz anketiranje građana o ekološkom stanju u BiH, je da više od polovine građana smatra da NVO sektor može značajno poboljšati ekološku situaciju, iz čega se može zaključiti da je današnjim građanima je potreban podsticaj ka aktivnostima koje bi pozitivno uticale na situaciju danas. Presudan uticaj na putu ka razvoju boljeg i zdravijeg životnog sredina ima vlada BiH, koja

kroz svoje djelovanje bi trebala ne samo razvijati ekološku svijest društva, nego i tretmane zagađenih područja, složio se veliki broj organizacija zaduženih za ekološko stanje države.

### **Potencijal je tu, realizacija je potrebna!**

Uprkos velikom potencijalu za primjenu i usavršavanje obnovljivih izvora energije, zbog nedovoljnog poznавanja i sredstava, veoma su malo zastupljeni ovakvi tipovi izvora. Ovakvom politikom država BiH bi znatno smanjila uvoz raznih resursa čije cijene često variraju na tržištu, te bi uštedila na sopstvenim prirodnim resursima koji se danas neracionalno troše. Mašine koje koriste ovaku energiju, imaju znatno duži vijek trajanje u odnosu na konvencionalne mašine koje koriste drugačije izvore. Još jedna značajna prednost jeste da se veoma lako usavršavaju i koriste. U razvijenim državama već se masovno koriste mašine kao što su solarni kolektori, vjetroelektrane itd. Treba pomenuti i problem održavanja deponija otpada, koji je nastao brzim razvojem industrijskih postrojenja, a samim tim i većom koncentracijom stanovništva. Posljedica neravnomjernog razmještaja stanovništva, gdje se većina nalazi u urbanijim sre-

dinama dovela je do povećanja komunalnog otpada, i nemogućnosti sanitarnog održavanja pomenutog. Naime, glavne posljedice praktične primjene takvog sistema jeste zdravija životna sredina, te efikasno iskorištanja otpada zbog uštede prirodnih, ali i ekonomskih resursa. Na Balkanu djelomično su razvijene metode ovakvog sistema, ali su veoma malo zastupljene. Potpuna efikasnost u BiH teško da se može dosegnuti zbog nemogućnosti ekonomske održivosti ovakvog sistema, ali napredak je neizbjjezan. Razvijanje metoda sistema se sastoji u selekciji komunalnog otpada i podizanju objekata za održavanja i reciklažu, čime bi se postigla mnogostruko lakše upravljanje sistemom. Jedan od koraka ka napretku, prepostavlja i obnovu i poboljšanje preduzeća koja se bave otpadom. Ovaj sistem podrazumijeva i podizanje elektrana koje kao gorivo koriste otpadni materijal i biomasu tzv. „Elektrane na biomasu i otpad“. Izgradnjom elektrana ovog tipa, otpad zamjenjuje gorivo čije cijene mogu da budu enormno visoke, te se time stvara ušteda, ali se isto tako i smanjuju štetni uticaj na okolinu. Naravno, podizanje ovakvih elektrana predviđa stabilno ekonomsko stanje države i određen stepen tehnološkog razvoja.



Dozvolite da se oblatimo

# Zajedno smo rasli Fonde ja i ti

**Četrnaestog maja ove godine u Banjoj Luci direktor Fonda za zaštitu životne sredine i energetsku efikasnost RS, Srđan Todorović i direktor Fonda za zaštitu okoliša FBiH Safet Harbinja potpisali su Sporazum o dugoročnoj saradnji u oblasti zaštite životne sredine/okoliša, s ciljem jačanja upravnih struktura i procedura kojim će se osigurati strateško planiranje i koordinacija između relevantnih aktera na području BiH iz oblasti zaštite životne sredine...**

*Piše: Ljupko Mišeljić*

Očuvanje i zaštita životne sredine osnovna je vrijednost i važan resurs Bosne i Hercegovine i svih njenih teritorijalnih jedinica. U Republici Srpskoj od 2008. godine postoji Fond za zaštitu životne sredine Republike Srpske, koji je kroz programe zaštite i očuvanja životne sredine sufinansirao 211 projekata i programa.

Sporazum o dugoročnoj saradnji u oblasti zaštite životne sredine obavezuje strane potpisnice da će zajednički djelovati na usaglašavanju zakonskih i podzakonskih akata iz oblasti zaštite okoliša, kao i da će provoditi zajedničke aktivnosti oko prijedloga, pripreme implementacije projekata od sredstava Evropske Unije i ostalih međunarodnih fondova.

Fond za zaštitu okoliša Federacije BiH osnovan je 2003. godine Zakonom o Fondu za zaštitu okoliša FBiH. Federalno ministarstvo okoliša i turizma je jedan od učesnika u IPA Adriatic pro-



gramu pod nazivom ZERO WASTE. Djelatnost fonda čini prikupljanje i distribucija finansijskih sredstava za zaštitu životne sredine

Ciljevi projekta ZERO WASTE su jačanje održivog razvoja kapaciteta na području Jadrana kroz dogovorene strategije privredništa ZERO WASTE, očuvanje i zaštita životne sredine, promocija turističkih potenci-

jala, jačanje svijesti i edukacija lokalnog stanovništva, smanjenje negativnog uticaja stvaranja otpada na događanjima i festivalima te ponovno korištenje istih resursa i pretvaranje u priliku za rast za lokalne zajednice.

Kada je u pitanju FBiH Federalno ministarstvo okoliša i turizma, oni su nominovali projekat Una regata. Razlog nominacije ovog događaja je što se održava u NP Una, jednom nacionalnom parku u FBiH, gdje se svi, a pogotovo lokalno stanovništvo moraju odnositi prema prirodi sa puno pažnje. Riječ je o manifestaciji sa dugom tradicijom održavanja, kao što posjeta i broj sudionika iz godine u godinu raste.

## Đe se koje smeće meće

Mapa deponija koje se neminovno nalaze kraj frekventnijih saobraćajnica i u blizini nekih državnih institucija izrađena je u okviru projekta „eko-BLizam“ koji je u saradnji sa Institutom za razvoj mladih „KULT“ organizovan

Centar za socio-ekološki razvoj (Ce-SER).

Cilj projekta je da doprinese razvoju kritičkog razmišljanja i logičkog rasuđivanja mlađih ljudi u domenu zaštite i unapređenja zdrave životne sredine, sa posebnim osvrtom na značaj reciklaže otpada. Sam projekt trajao je od 15. februara do 15. aprila ove godine.

Osim ekološke mape Banje Luke, održavale su se i radionice „Zdravo živo“ i „Kreni zdravo“, te obilježen svjetski dan zdravlja, 7. april.

Tokom projekta je oformljena mreža banjalučkih nevladinih organizacija koje će potpisivanjem Sporazuma o saradnji tokom vremena zajednički raditi na programima zaštite i unapređenja životne sredine na području grada Banja Luka.

## Od deponije do business parka

Grad zelenila, bi trebao uskoro da dobije i Tehnološki park u prigradskom naselju Ramići. Međutim, ad-



Banjaluka. Prema studiji izvodljivosti, u Tehnološkom biznis parku bi se u sljedećih 25 godina moglo otvoriti 200 preduzeća.

Na lokaciji fabrike "Unis" u Ramićiama dugo godina bila je smještena baza SFOR-a, kasnije EUFOR-a, a danas je u ovom naselju već uveliko smještena deponija na kojoj (ne)savjesni građani savjesno mogu odlagati otpad i smeće,

Parka prirode Hutovo blato. Budući da je Hutovo blato, jedini rezervat za ptice u Bosni i Hercegovini, izuzetno bogat florom i faunom, mora se posvetiti više pažnje očuvanju i uređenju.

Program obilježavanja "Dana Parka prirode Hutovo blato", počeo je 1.juna a njegova tematika je bila prepoznavanje vrijednosti zaštićenih područja i vrednovanja uslova pojedinih ekosistema. Tim povodom Svjetska nevladina organizacija za zaštitu prirode je u sklopu projekta "Parkovi Dinarskog luka" sa Upravom Parka i ostalim sudionicima napravila procjenu vrijednosti za Park prirode. To je svojevrsni način pomoći institucijama za zaštitu prirode u prikupljanju i usporedbi informacija o ukupnim dobrobitima zaštićenih područja.

U sklopu programa, Park prirode je predstavio svoje aktivnosti u poticanju eko turizma i birdwatchinga.

## Edukacija-Federacija

Fond za zaštitu okoliša FBiH objavio je stalni javni poziv za formiranje baze podataka javnih objekata i javne rasvjete u cilju identifikacije projekata za uštedu energije.

Ovaj Javni poziv namijenjen je javnim ustanovama i objektima u vlasništvu opština i kantona u FBiH.

Centar za ekonomski, tehnološki i okolinski razvoj CETEOR održao je 13. i 14. juna stručni seminar na temu "Upravljanje ambalažnim, elektirčnim i elektronskim otpadom".

Na seminaru je učestvovalo oko 30 stručnjaka/predstavnika subjekata sistema upravljanja ambalažnim, električnim i elektronskim otpadom. Takođe su i privrednici imali priliku da upoznaju i usavrše svoje znanje iz oblasti upravljanja ambalažom i ambalažnim otpadom, te načine implementacije i poboljšanja sistema upravljanja.



ministrativna služba je 14.marta 2012. god. na četvrtoj javnoj licitaciji za prodaju nepokretne i pokretne imovine "Unis Valjaonice HVT" u stečaju izlicitirala utvrđenu cijenu imovine u iznosu od 8.375.000 KM. Objekat će se nakon isplate staviti u funkciju realizacije projekta Tehnološki biznis park

budući da javno preduzeće „Čistoća“ a.d. Banja Luka to već uveliko čini.

## Dokle je Hutovo blato?

Svjetska nevladina organizacija za zaštitu prirode - WWF je na Dan planete Zemlje Vladi HNK uručila peticiju sa 25 517 potpisa za očuvanje

# Svjetlom majskom zorom, ekološkom Crnom Gorom

**Crna Gora se, kao i njeni susjedi, već uveliko bazira na zaštiti životne sredine, energetske efikasnosti i inovacija, te korištenja novih tehnologija u svrhu monitoringa životne sredine**

Piše: Ljupko Mišeljić

U razgovoru sa gospodom Milicom Begović Radojević, iz UNDP-a Crne Gore, stručnjakom u oblasti ekonomije životne sredine i inovacija, saznali smo da se ekonomija Crne Gore bazira na turizmu, poljoprivredi i energetici, te da su Vlada i građani svjesti posljedica zagadivanja životne sredine.

„Svjedoci smo da su struja, voda i prostor sve skuplji, pa moramo biti pažljiviji u korištenju tih resursa. Svakim danom postajemo svjesniji, a Vlada i građani Crne Gore razumiju da na otvaranje bilo kog biznisa, utiče zdrava životna sredina.“

Međutim, da Vlada Crne Gore, a i

na građevinska dozvola, koju treba da izda Opštinski organ nadležan za poslove prostornog uređenja, urbanizma i građenja, ili pak, Ministarstvo za održivi razvoj i turizam, ukoliko je projekat od vitalnih interesa, i rješava pitanje od državne važnosti, naravno, uz saglasnost Opštine.

Najbučniji u borbi protiv pretvaranja lokaliteta Vasove vode u regionalnu deponiju za čitav sjever države, sa fabrikom za reciklažu, je ekološki pokret „Ozon“ iz Nikšića. Iako na drugom kraju zemlje, građani i aktivisti u Crnoj Gori svjesni su činjenice, koja se naglašava kampanjom Turističke organizacije Crne Gore, „Ova zemlja nam je dom“.



Dok Vase nema, kamioni kolo yode

njeni građani i nisu dovoljno osviješteni o ovoj temi. Todokazuje i činjenica da je Ministarstvo održivog razvoja i turizma, dalo na elaborat procjene uticaja regionalne sanitарне deponije na životnu sredinu, koja bi se trebala nalaziti na lokalitetu Vasove vode, u Beranselu, Opština Berane.

## Hej Vasova čista vodo

Lokalitet Vasove vode, svoj je naziv dobio prema izvoru pitke planinske vode. U neposrednoj blizini kulturno-istorijskih spomenika, manastira Đurđevi stupovi i Šudikova. Cijela priča oko izgradnje regionalne deponije je od samog plasiranja u javnost (prije dvije godine) bila neutemeljena, budući da je za takvu gradnju potreb-

„Ozon traži od Ministarstva održivog razvoja i turizma Crne Gore, da se ponovi kompletan procedura procjene uticaja na životnu sredinu, uz organizovanje javne rasprave, te reviziju glavnog projekta.“

Partnerstvo sa građanima, pojedinicima i Vladom na tom polju su sve bolji, i stvari idu unaprijed svaki dan. Građani su svjesni koliko je ekologija i samo očuvanje životne sredine bitno u svakodnevnom životu.“ - izjavila je Begovićeva.

Ekološki pokret „Ozon“ u saradnji sa „Digitalizuj.me“ trenutno su u procesu stvaranja aplikacije za Android OS i Ios (takođe, i ostale smartphone), što će omogućiti da svi savjesni građani, putem ove aplikacije mogu uslikati bilo koju

deponiju ili ilegalno odglagalište smeća i otpada, te je mapirati, što će se poslije ažuriranja baze podataka biti dostupno na ekološkoj mapi Crne Gore, saznajemo od Biljane Kecanjević, iz EP „Ozon“.

## Lipe cvatu, kad se bije u kafani

Juna dvije hiljade i dvanaeste godine lokalna vlast u Gradu Nikšiću, donijela je odluku da posijeće preko 50 lipa u Ulici Ivana Milutinovića, a sve u korist proširenja saobraćajnice zbog prolaska kamiona, a koji je zabranjen 1986.god. zbog bezbjednosti i zagađenja.

Prvi guverner Nikšića, u vrijeme kada je Nikšić brojao 108 kafana, Šako Petrović, naredio je da se dan poslije svakog eksresa i kafanske tuče, zasad po jedna lipa, te je jedno jutro u gradu pod Trebjesom, osvanulo čak 200 sadnica.

U odbranu lipa stali su stanari te ulice, među kojima je i Miladin Šobić, ali i ostali građani grada koji je 1964.god. pored Ljubljane, proglašen za najlepši grad Jugoslavije. Dok je, na više mjesta u gradu, 500 građana potpisivalo peticiju, i 150 građana online, stanari Ulice Ivana Milutinovića posadili su lipu u znak upozorenja da namjera o njihovoj sjeći neće biti realizovana.

Potpisnica peticije i protivnica izgradnju „kamionske saobraćajnice“ bila i odbornica vodećeg DPS-a (Demokratske partije socijalica Milo Đukanović) u Gradskoj skupštini, gospođa Spomenka Jeličić, se obratila članovima DPS-a, s molbom da se lipe ne sijeku.

Građani su uspjeli da se izbore za lipe u svojoj ulici, te se po konačnoj odluci Skupštine grada, lipe neće sjeći. Međutim, 2.aprila ove godine, u Trebeškoj ulici u Nikšiću, njihovi sugrađani su uništili 26 lipa. Komunalna policija je reagovala izlaskom na teren, ali nije uspjela pronaći i kazniti vandale budući da oni, kao klasnična inspekcija, mogu da reaguju samo u trenutku kada je lice uhvaćeno u vršenju krivičnog djela, ili postoji prijava i kad znaju o kome se radi. Sve ostalo se mora raditi preko MUP-a.

„Idealna tema za otvaranje priče o broju procesuiranih krivičnih djela iz oblasti životne sredine, nelegalna sjeća i lomljenja drveća, tako da svi prekršioci moraju biti kažnjeni, moraju se naći načiti da to efikasno bude učinjeno“, kazala je Kecanjević.

Komunalna policija je uputila zahtjev Komunalnom preduzeću da se obnovi polomljeno drveće, na čemu se priča završava.

# Ozrenka daj nam dva matična i reci pred parlamentom malo tiše

Nakon skoro mjesec i pol dana od prvih protesta u Sarajevu, Vijeće ministara BiH je, 17.7.2013. godine, jednoglasno usvojilo izmjene Zakona o jedinstvenom matičnom broju. Bilo gdje drugdje, za sve ljude ovaj bi podatak naravno značio da su protesti uspjeli i da je ono za što smo se borili napokon zakonski sporovedeno. U Bosni i Hercegovini, nažalost, to ipak nije tako

**Piše: Boris Čović**

**FOTO: Dejan Zonjić**

Valja se vratit na početak i objasniti u čemu je zapravo bio problem kada je u pitanju ovaj zakon. Ustavni sud Bosne i Hercegovine, na sjednici održanoj 27. maja 2011. godine utvrdio jeda član 5. Zakona o jedinstvenom matičnom broju («Službeni glasnik Bosne i Hercegovine» br. 32/01 i 63/08) nije u skladu s članom I/2. Ustava Bosne i Hercegovine u kojemu stoji:

“Bosna i Hercegovina je demokratska država koja funkcioniše u skladu sa zakonom i na osnovu slobodnih i demokratskih izbora.”

Shodno prethodno navedenim informacijama, Parlamentarnoj skupštini BiH je naloženo da u roku 6 mjeseci od objavljivanja ove odluke uskladi Zakon o jedinstvenom matičnom broju s Ustavom BiH, što se, kao što je i svima poznato, nije dogodilo. Posljedice su uslijedile 12.2.2013. godine kada je ovaj zakon prestao da važi, što je onemogućilo svim bebama rođenim poslije ovoga datuma da dobiju JMBG. Samim time onemogućeno im je i pravo na ličnu kartu, putnu ispravu, zdravstvenu knjižicu, prava iz oblasti socijalne zaštite i sl.

Skoro četiri mjeseca trebalo je Bosancima i Hercegovcima, konstitutivnim i nekonstitutivnim, manjina-ma, nezaposlenima i penzionerima da shvate da bi posljedice mogle biti i veće ako se nešto uskoro ne uradi po ovome pitanju. Šamar otriježnjenja bio je slučaj bebe Belmine, koja je hitno trebala otploviti na liječenje u inozemstvo, što nije bilo moguće, jer je rođena nakon 12.2.2013. godine i po zakonu države Bosne i Hercegovine nije imala pravo na matični broj, kao ni putne i zdravstvene isprave.

## I sad čekaš JMBG pred parlamentom

U lipnju su uslijedili masovni protesti. Na tisuće ljudi okupiralo je zgradu Parlamenta BiH u Sarajevu. Podrška je stizala iz svih gradova Bosne i Hercegovine, osjećalo se neko zajedništvo, kao onomad kad nas je sve zatrpano do tada neviđeni snijeg. Svjedočili smo različitim logičnim i nelogičnim situacijama, od bježanja kroz prozore, nasilja

od strane gorila Vjekoslava Bevande, nebuloznih izjava Aleksandre Pandurević da su protesti bošnjačko maslo i da se njima želi napakostiti RS-u, pa sve do prijetnji protestantima i proglašavanja talačke krize.

Protesti su digli veliku prašinu, vijest se proširila na cijeli svijet, medija k'o u prići. U jednom trenutku Sarajevom je odjekivalo više od 10.000 grla i duplo više dlanova. Pokušaji da se protesti prikažu u nasilnome karatkeru su zaustavljeni od strane roditelja koji su svakodnevno dovodili svoju djecu na proteste. Mnoge slavne osobe podržale su proteste. Edo Maajka je na svoj način pozvao ljudi da podrže prosvjede motivirajućim stihovima:

*Moji tata i mama vole gutat i sutit  
Mislio sam da ih nikad ništa neće naljutit  
U biti su ljuti dok slušaju vijesti  
Al se neće pobuniti dok ima mrvica za jesti*



*Sad smo konačno na cesti ja tata i mama  
Doće i dedo i nana da budu s nama  
Doće tinki vinki, bumba, siljo i miki,  
Dolazi novo vrijeme, pa podrzi i ti.  
Ovako ne moze više, to se vidi i zna  
Džeš ba na nas, bebe iz BiH...*

Od prvoga dana proteste je aktivno podržavao i glumac Feđa Štukan, kao i Frenkie, članovi Dubioza Kolektiv-a i sl. Proširivanje protesta rezultiralo je i proširivanjem zahtjeva. Građani su pored rješenja problema JMBG-a zahtjevali i da se uspostavi socijalni fond iz kojeg će se finansirati liječenja u inostranstvu za teško oboljele, da se ministri i parlamentarci odreknu 30 posto svojih primanja i uplate ih u taj fond, da se krivično ne gone građani okupljeni ispred Parlamenta BiH.

Sve ovo nije bilo dovoljno se sprjeći smrt novorođene bebe iz Bosne i Hercegovine Berine Hamidović, koja je također bila jedna od beba koja nije mogla dobiti matični broj. Berina nije uspjela na vrijeme stići na operaciju u Srbiji.

## 14 vlada, 13 cifri, ni jedan zakon

Trajali su tako protesti u BiH više od mjesec dana. Slučaj bebe Berine dodatno je uzrujao građane Bosne i Hercegovine, no sve je to nekako jako brzo palo u zaborav. Na sjednici Doma naroda PSBiH 23.7.2013. godine Prijedlog zakona o izmjeni i dopuni Zakona o jedinstvenom matičnom broju građana nije usvojen. U pitanje se dovode vitalni nacionalni interesi Bošnjaka, koje navodno ugrožava procedura donošenja zakona, a ne sami sadržaj zakona. Iako je odluka koju je usvojilo Vijeće ministara primjenjiva na području cijele države i prava beba, kako kažu iz Doma, neće biti ugrožena, procedura oko zakona se i dalje nastavlja. Zadnja stanica je Ustavni sud BiH koji će, ako se Dom ne usaglasi, odrediti postoji li nepravilnosti u proceduri.

Kratko vrijeme bili smo primjer kako se društvo može jako brzo ujediniti i boriti za istu svrhu, ali nismo se svi pokazali u najboljem svijetu. Kritika ide svim onima koji su za vrijeme protesta radili bilo šta manje vrijedno od pokušaja spašavanja nečijeg života i unaprijeđivanja bosanskohercegovačkoga društva. U zemlji koja ima 44,5-46 posto nezaposlenih, što je nešto više od pola miliona ljudi, 10 000 prosvjednika ispred parlamenta čine mizernu svotu. Mnogo više bi se moglo postići da se samo 10 posto od ukupnog broja nezaposlenih pojavi i podržalo proteste. Činjenica da u zemlji sa skoro četiri miliona stanovnika, samo 10.000 ljudi prosvjeduje možda dokazuje da u Bosni i Hercegovini i nije toliko loše kao što se govori ili da smo kao društvo već odavno osuđeni na propast. Sve u svemu, napravili smo veliki iskorak unaprijed i bilo bi jako dobro kada bi nastavili tim putem. Ako je jedna beba bila dovoljna da probudi tisuće i tisuće ljudi, možda za budućnost pravne države Bosne i Hercegovine ipak ima nade.

# Almir Panjeta: "Puno je časnije uraditi priču o tome da je Severini ispala sisa, nego pisati izmišljotine i laži"

**Almir Panjeta je novinar 'freelancer'. Radio je za veliki broj medija u Bosni i Hercegovini, ali i van nje. Trenutno je najviše angažovan za portal i sedmičnik "Slobodna Bosna", a za svoju reportažu "Sedam sekretara Školja" dobio je prestižnu novinarsku nagradu "Ekrem Tinjak" za najbolju reportažu godine.**

**Razgovarao: Haris Dedović**

**Karike: Kako je sve počelo? Kako si se odlučio za novinarstvo?**

Panja: Ne znam kako drugačije to da kažem, a da ne zvuči kao floskula. Za novinarstvo se nisam odlučio, novinarstvo mi se desilo. Kao i veliki broj mojih kolega i prijatelja, slučajno sam ušao u to. Sjedio sam kući i na televiziji je išao spot The Offspringa "Why don't you get a job". Poslije toga je išao poziv za audiciju na TV "99". Izašao sam na audiciju i prošao. Kratki period vremena sam radio u nekim emisijama omladinskog programa.

da budeš novinar?" Ja sam odgovorio: "Želim da kritikujem vlast." Onda mi je on rekao: "Haj ti malo na pijacu da vidiš kakve su nam cijene, pa ćeš sutra kritikovat' vlast." To "sutra" je, naravno, došlo nakon nekoliko godina, a do tada sam prošao sve sekcije dnevne novine, od gradske rubrike i crne hronike do unutrašnje politike...

**Karike: Sada si dobio nagradu Ekrem Tinjak. Kakav je to osjećaj?**

Panja: Pa to je osoba koja mi je pomogla da steknem veliki dio znanja i vještina koje sad posjedujem. Zato mi

nije bilo dragoo, jer ti ne može biti dragoo kad dobiješ nagradu imenovanu po dobrom prijatelju koji je umro, ali mi je bila čast da sam drugi dobitnik te nagrade.

**Karike: Nagrada ti je dodijeljena za reportažu "Sedam sekretara Školja". O čemu se radilo u priči?**

Panja: Pa radilo se o Malom i Velikom Školju, gdje je bosanskohercegovačka politička scena pravila veliku "spiku" od toga, kao da je Bosna i Hercegovina dobila Vis ili Hvar. Ustvari su to dva kamena. Mali Školj je doslovno jedan kamen, na koji se mi nismo mogli ni popeti, jer je bio kompletan pod vodom, a Veliki Školj je veličine do nekih devet hektara. Sušinski, to je bila politička

satira, ali reportažnog karaktera. Onda smo mi otišli tamo, postavili zastavu Bosne i Hercegovine i rekli: "Ured, evo sad imamo Školj. Jesmo li time riješili nezaposlenost, socijalna pitanja i sve probleme koje imamo?!" Drago mi je što je i javnost u Hrvatskoj "skontala fazon", te da su reakcije, u većinskom smislu, bile pozitivne.

**Karike: Dugo si u novinarstvu, već 14 godina. Šta kažeš na onaj stav "hajd' ti završi nešto od čega ćeš 'jest hljeba', a novinarstvom se možeš baviti sa strane"? Koliko ta priča "drži vodu"?**

Panja: Ja sam otišao s maturske večeri na radio u prvu smjenu. Ponovo, ne bih da zvuči k'o floskula, ali novinarstvo je posao koji se živi. Mlađi to shvataju kao posao od devet do četiri, što je pogrešno. Ako si novinar, to si 24 sata dnevno. Ja uvijek imam svoju opremu i ako se nešto desi, ja trčim na teren, ne gledajući je li prošlo radno vrijeme. Definitivno je neuobičajen posao jer iziskuje dosta odričanja, te dosta odvlači od života kakav se smatra normalnim.

**Karike: Vi ste novinar koji ne pristaje na kompromise. Šta misliš o tome kad kolege novinari prave kompromise na osnovu onoga "ja imam djecu, hranim porodicu", pa onda rade kojekakve mlake priče, da ne kažemo PR pod krilaticom "nikom se ne zamjeraj"?**

Panja: Pazi, pravila zanata su jednaka kad pišeš reportažu o kafani ili izvještaj iz parlamenta ili ratišta. Jedina stvar je što je naš rad više izložen javnosti. Naravno, ima i konobara koji 'zavrču' na šanku, ima pekaru koji će 'razgoditi' kifle, tako imaš i novinare koji to isto rade. To je individualni problem. Kod nas ima više



U vrijeme štrajka GRAS-ovaca, pored jedinog vozila koje je radilo

Poslije sam radio kao tonac na radiju. Nakon toga sam otišao u Večernje novine. Srećom, to je bio ljetni period kada dnevnim novinama treba volontera pa su mi pružili priliku.

**Karike: Šta je dalje bilo?**

Panja: Pošto je glavna urednica tada bila na odmoru, mijenjao ju je moj kolega i prijatelj, rahmetli Ekrem Tinjak i on me je primio. Pitao me: "Zašto želiš

autocenzure, nego cenzure. To je linija manjeg otpora na koju se lično pristaje.

**Karike: Jedini si radio priču o "vašaru" na obilježavanju godišnjice u Potočarima. To je priča koju naša kompletan medijska scena u BiH ignoriše već godinama. Zašto se to radi?**

Panja: Prva stvar, to su dvije različite priče. Ono što se dešavalo unutar memorijalnog centra sam predstavio onako kako je bilo. Međutim, ja sam isto tako predstavio i ono što se dešava izvan. Kod nas su pogrešne predodžbe o tome šta je novinar. Ja sam samo opisao šta se tu dešavalo, a neki ljudi su mi spočitavali da ja "kaljam ugled" cijele manifestacije. Jer kod nas je uvijek onaj ko prenosi poruku problem, a ne sama priča.

**Karike: Koliko su mediji u BiH slobodni?**

Panja: Ukoliko se ne uvede ova izmjena Zakona o slobodnom pristupu informacijama, mi imamo sve zakonske preduslove da budemo slobodni. Dok god radimo u okvirima činjenica, mi smo slobodni. Mene su pitali studenti novinarstva šta smatram svojim najvećim postignućem. U mom slučaju, to je podatak da mi za 14 godina nikо nije uputio demanti. Bilo je ljudi kojima se nije sviđalo to što ja pišem, bilo je prijetnji, ali nikad ispravka krivog navoda. Dok god novinar piše činjenicama, niko mu ništa ne može. Mislim, može te ubit'



Panja: Dok se držimo činjenica i podataka, smatram da je svaki posao časan. Kao 'freelancer', ja ne dobijam uvijek šansu da radim samo ono što želim. Smatram da je puno časnije uraditi priču o tome da je Severini ispala sisa, nego pisati izmišljotine i laži ili raditi za neke političke opcije koje ovoj zemlji ne misle ništa dobro. Ako ima neko ko će to čitati i ako se to stvarno desilo, uzimam da je časno kao i bilo koji drugi posao.

**Karike: Sve vrijeme protesta za JMBG si bio na terenu. Šta se desilo sa njima?**

Panja: Protesti su bili oko konkretnih stvari. Bilo je za očekivati da će to neko pokušati ispolitizirati. Ljudi su na početku odlično reagovali na to, međutim, desilo se da je na posljednjim protestima jedna grupa otišla pred Ustavni sud Bosne i Hercegovine i poslala jasnu poruku svojim dolaskom tu. To je bilo klasično korištenje situacije. Tada su protesti završili i ja sam to napisao.

**Karike: Slobodna Bosna je jedna od "oaza"**

**objektivnog novinarstva, novinarstva bez kompromisa. Kako je raditi u takvom mediju?**

Panja: Ma super. To je jedno kreativno okruženje gdje se radi na način da se prihvataju i nove ideje. Senad Avdić je jako otvoren u svom pristupu kao urednik. Sama reportaža "Sedam sekretara Školja" je bila doslovno eksperiment, ali kad sam mu je iznio, već sutradan sam bio na putu za dole.

**Karike: Šta je sa odnosom novinarst-**

**vo-politika u Bosni i Hercegovini?**

Panja: Ma to je problem u nama. Mi robujemo političarima sa više aspekata zbog nerada i neželje da se kvalitetno radi svoj posao. Dode novinar političaru, gurne mu diktafon i kaže: "Može li izjava?" Ja kad to čujem, meni se diže kosa na glavi. Pa postavi mu pitanje! Onda kad dode neko i postavi pitanje, oni misle ti došo da se svađaš. To je i normalno, jer kad nekog godinama sa tim "može li izjava" naviknete da priča ono šta mu je cejf, normalno je da se s prvim pitanjem osjeća napadnutim.

**Karike: Šta je s novinarskim jezikom danas?**

Panja: Robujemo formi. Kad novinar započinje vijest riječima: "izmjena i dopuna zakona, na amandmane i anekse broj taj i taj i bla, bla...", to je ono što pravi problem kod prenosa informacije. Zašto jednostavno ne reći npr. "smanjuju se penzije, odlučilo Vijeće ministara", pa onda dalje objašnjavaj o čemu se radi. Bez želje da umanjim nečiji rad, ali mnogi kolumnisti su danas popularni zato što objasne ono o čemu mediji 10 dana pišu.

**Karike: Kako se kao novinar dolazi do informacija?**

Panja: Radom na terenu. Do informacija se dolazi na ulici, među ljudima, u kafani. Ne moraš pit' alkohol (smijeh). Problem mlađih novinara je što misle da sve mogu iz redakcije, sa interneta. Ja sam imao tu sreću da sam počeo u malo "zaostaloj" redakciji, pa sam tako naučio raditi. Tad nije ni bilo interneta. Tako se i postiže kvalitet koji se ne može postići bez terenskog rada.

**Karike: Sad ono najgore. Šta bi ti poručio mlađim novinarima koji kreću u ovaj posao?**

Panja: Ako stvarno odluče biti novinari, nek' budu spremni da ih novinarstvo u potpunosti obuzme i neka se drže činjenica!



(smijeh)...

**Karike: Bilo je prijetnji. Koliko je tvoj posao opasan?**

Panja: To je rizik koji se prihvata. Neke kolege se čude kad ih neko na protestima pogodi kamenom. Ured, onda se nemoj baviti time. To je situacija gdje se izbroji do 10 i nastavi se raditi svoj posao.

**Karike: U novinarskim kuloarima se uvijek vodi rasprava o "ozbiljnem" i "neozbiljnem" novinarstvu. Kakav je tvoj stav o tome?**

# Promocija rada sa mladima

U posljednjih deset godina, od kako postoji i provodi raznolike aktivnosti, Institut za razvoj mladih KULT strateški se odredio koncipirati, promovisati, i provoditi rad sa mladima kao jednu od ključnih djelatnosti. U nedostatku znanja, zakonskih i institucionalnih okvira, kadrova, pa i političke volje, Institut se nametnuo kao lider promocije rada sa mladima, utjecavši na donosioce odluka da usvoje neo-

mladih sa lokalnim zajednicama i javnim ustanovama. Shvativši da su ove teme zapostavljenе u postojećim medijima, ali i stručnim revijama, u BiH ali i regionu, odlučili smo pokrenuti svoj časopis kako bi ponudili prostor za njih, i mogućnost za njihovu promociju," ističe Jasmin Bešić, direktor Instituta.

Osnovni ciljevi časopisa su da sistematično, periodično, vjerodostojno i kompetentno informirasvoje ciljane grupe o aktualnim temama vezanim za rad sa mladima, sa fokusom na stvari koje su društveno aktuelne i relevantne, da zagovara pozitivne politike i pozitivna rešenja za poboljšanje prakse rada sa mladima u BiH, ali i u regionu, da bude prostor za javnu raspravu o temama vezanim za rad sa mladima i omladinsku politiku, da promovira pozitivne primjere rada sa mladima, da kritički sagledava postojeća rješenja i iskustva u radu sa mladim, i nudi nove ideje i nova rešenja, uz osvrt na iskustva zemalja u regionu, Evropi i svijetu, i da ukazuje na društvene devijacije i sistemske prepreke u implementaciji programa za rad sa mladima.

„Do sada su izšla tri broja, a u toku su pripreme i za četvrti broj. Svaki od njih imao je jednu generalnu temu kojoj je bio posvećen tematski blok časopisa, prvi je bio fokusiran na volontiranje, drugi na rad sa mladima u lokalnim zajednicama, treći se bavio zapošljavanjem, dok u četvrtom istražujemo i analiziramo programe, modele i prakse finansiranja organizacija koje rade sa mladima. Kao i svaki drugi stručni časopis, IUVENTA je namijenjena jednom vrlo specifičnom krugu ljudi, koji čini nekoliko kategorija – to su prije svega službenici/ce za mlade u lokalnim zajednicama, naše partnerске organizacije i sve druge institucije u BiH i regionu koje se bave mladima i radom sa mladima, donatori, ambasade,

međunarodne organizacije, koje direktno ili indirektno podržavaju rad sa mladima, i u širem smislu, korisnici časopisa su svi mladi ljudi iz BiH," ističe Rejan Igor Roić, koordinator projekta čiji je cilj izdavanje i promocija IUVENTE.

## Promocija profesionalizma i mladih

IUVENTA je u profesionalnom smislu krenula od nule. Jedan od ciljeva projekta bilo je stvoriti bazu mladih ljudi i saradnika/ca koji će raditi na izradi časopisa i u budućnosti preuzeti da vodi časopis.

„U dogovoru sa kolegama sa katedra za novinarstvo u Sarajevu, Banja Luci i Mostaru, okupili smo grupi mladih ljudi, studenata/ica novinarstva sa početnih godina koji nisu imali gotovo nikakvog novinarskog iskustva. Organizirali smo tri kruga treninga za njih i ponudili im, prije svega, praktična znanja u oblasti pisanja, izvještavanja i uređivanja medija. Uz mene su te treninge držali Ozren Kebo i Almir Panjeta, prvi je sjajan urednik i odličan pedagog, a drugi jedan od najaktivnijih i najplodotvornijih reportera u BiH. Obojici bih zahvalio u ime Instituta što su pomogli ovim mladim ljudima. Tokom rada sa nama, polaznici su imali zadatke da pišu radeve koji su na kraju, nakon uredničkih intervencija, i objavljeni u drugom i trećem broju časopisa. Od skoro tridesetak kandidata/inja koji su prošli tri kruga obuke na kraju je komisija Instituta odabrala njih šest koji čine redakciju i čiji angažman Institut stipendira," objasnio je Davor Marko, urednik IUVENTE.

Kako je dalji rad sa stipendistima/icama IUVENTE jedan od prioriteta, Institut je već dogovorio suradnju sa Omladinskom novinaskom asocijacijom Bosne i Hercegovine (ONA BiH), te Vijećem za štampu, oko organiziranja novog kruga edukativnih ciklusa za njih. Dogovorena je i suradnja sa magazinom Karike koji izdaje ONA BiH. Uz dalji rad na profesionalnom i sadržajnom unaprijedenju časopisa, pažnja je posvećena i izgradnji prepoznatljivog vizualnog identiteta IUVENTE. U toj domeni je veliki doprinos dao Pedja Kazazović, kreativni dizajner koji već neko vrijeme radi za Institut dizajnirajući njegove publikacije i printanja izdanja.



phodne zakonske i podzakonske akte, promovišući i nudeći svoj certificirani program obuke za službenike/ce za mlade, zagovarajući, educirajući razne ciljne grupe u svrhu promocije rada sa mladima. Časopis IUVENTA, projekat Instituta koji je pokrenut 2012. godine upravo sa ciljem dalje promocije rada sa mladima, nudeći prostor svim zainteresiranim stranama da iznesu svoja iskustva i primjere dobre prakse.

### Stručan časopis

„IUVENTA je stručan časopis. Taj epitet mu pripisujemo upravo zbog specifičnosti tema na koje smo fokusirani, a to su rad sa mladima, politika spram mladih, institucionalna suradnja

Piše: Renata Dujmušić

Skvotiranje je, kako izvorna engleska riječ kaže (squatting – naseljavanje, okupacija), zaposijedanje prostora bez dozvole vlasnika. Uglavnom se zaposijedaju dugo vremena napušteni prostori koji su u javnom vlasništvu ili čija je vlasnička situacija nejasna. Razlozi za skvotiranje su različiti. Neki ljudi su prisiljeni na ovaj čin jer je to jedini način da sebi obezbijede krov nad glavom. Drugi skvotiranjem žele zadovoljiti potrebu za životom u komuni, umjesto u obitelji, dok treći skvotiraju radi očuvanja historijskih građevina od rušenja i uništavanja. Četvrti to rade kako bi stvorili kulturne i društvene centre, a peti radi iskazivanja političkog stava o prirodi svojine i društva – npr. odbijanjem plaćanja stanarine, skvoteri odbijaju zarađivanje na smještaju koji je osnovni uslov za život ljudskog bića.

#### Neki skvoterski pokreti u Evropi

U Amsterdalu je skvoterski pokret vrlo jak i u svakom trenutku broji po nekoliko hiljada skvotera u nekoliko stotina zauzeth prostora. Njihovi skvotovi traju od par mjeseci do nekoliko desetina godina. Procjenjuje se da je u periodu između 1965. i 1999. godine



oko 50 000 ljudi živjelo u skvotu neko vrijeme. Amsterdamska opština otkupila je veliki broj građevina, legalizovala ih, a njima većinom upravljaju stambena udruženja koja zaključuju ugovor sa skvoterima. Danas je skvotiranje u Amsterdalu, kao simbol tog grada, turistička atrakcija, skvoteri imaju svoj TV program, kafiće i fitnes centre. Treba napomenuti da se, prema njihovom zakonu, svaki prostor koji se ne koristi više od godinu dana smatra npuštenim.

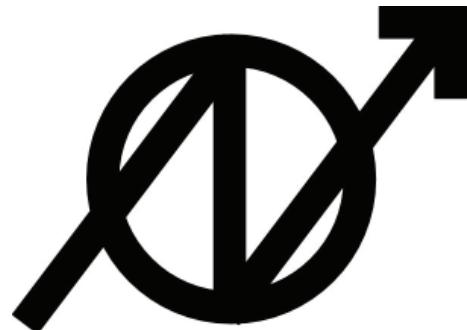
U Londonu, procjenjuje se, danas

# Skvotujemo ti i ja!

**Skvotiranje se na našim prostorima javlja 1990-ih godina, nakon raspada Jugoslavije, kada se redom zauzimaju bivše kasarne. Sarajevska kasarna Maršala Tita danas je Američka ambasada, ali Antifašistički pokret pronašao je napuštenu građevinu, okupirao je i prozvao Avtonom**

besplatno živi oko 30 000 ljudi. Već preko 30 godina postoji i djeluje Pravno savjetovalište za skvotere gdje se daju besplatni savjeti, izdaje Skvoterški priručnik i drži info-telefon. Prema podacima organizacije Shelter, u cijeloj Velikoj Britaniji ima 1.9 miliona beskušnika i 850 000 praznih objekata što je dovoljan razlog za očuvanje ovog pokreta.

Na prostorima bivše Jugoslavije skvotiranje se javlja 1990-ih godina, tačnije u Ljubljani gdje je nekadašnja kasarna JNA Metelkova zaposjednuta i preuređena u veliki alternativni kulturni centar. U Hrvatskoj je najveći i najdugotrajniji skvot bila također bivša kasarna JNA Karlo Rojc u Puli. Skvotiranje u Srbiji se javlja tek početkom 2000-ih, nastaju skvotovi koji služe kao kulturni centri – poznatiji su Rebel



srušen.

Osam godina kasnije, grupa ljudi Antifašističkog pokreta u Sarajevu zauzimaju napušteni prostor i prozivaju ga Avtonom. Inspirisani, kako kažu, zapadnjačkim skvotiranjem, dobili su ideju o zauzimanju prostora prije pola godine. Upali su u prostor čije je pravno vlasništvo nejasno, tj. na sudu je, a koji je do tada bio okupljašte ovisnika.

Iz Pokreta su nam rekli da su imali do sada dva susreta s policijom, ali da nije bilo većih problema, te da su pokazali pozitivan stav prema ovakvoj omladini, ali da su ih morali otjerati jer im je to bilo naređeno.

Za Avtonom postoje veliki planovi. Ovi mladi ljudi od njega žele stvoriti kulturno mjesto za omladinu u kojima će zaživjeti: besplatno prenocište, besplatna prodavnica, besplatna vegetarijanska hrana (posebno za socijalno ugrožene građane), alternativna biblioteka, infošop, izdavanje fanzina, prostor za sastanke i okupljanja, prostor za svirke, nekomercijalni kafići, umjetničke galerije, pozorište, kino, vrtići, alternativne škole, savjetovalište za emigrante, ženski centri, razne radionice...

Na do sada organizovane tribine, radionice i druženja dolazili su im članovi raznih organizacija, ali i individualci, uglavnom ljevičari i antifašisti, omladina koja zna da prepozna i uoči greške u sistemu, te želi raditi na njihovom ispravljanju.

Antifašistički pokret u Sarajevu Avtonomom stvara zajednicu koja će ljudima moći pružiti ono što im društvo u kojem žive ne može.

# Kad srce kaže more, novčanik kaže ne more?!

**Svaku priliku za bijeg od sparine vrijedi iskoristiti, a mi vam donosimo nekoliko povoljnih i zanimljivih solucija idealnih za mlade koji si ne mogu priuštiti luksuzna putovanja.**

Piše: Hana Čolić

Za jednodnevni izlet, produženi vikend, ili pak tjedan-dva odmora, povoljnije je što je bliže. Iako Bosna i Hercegovina nema stotine kilometara morske obale, ipak ima što ponuditi, a doći do većine odredišta autobusom ili vlakom nije preskupo. Većina povratnih autobusnih karata ne prelazi cijenu od 20 KM, a najudaljeniji krajevi Bosne i Hercegovine iz Sarajeva mogu se posjetiti za najviše 56 KM u oba smjera. Vožnja vlakom malo je skuplja u ovisnosti od destinacije, u prosjeku povratna karta košta 15 KM, ali najskuplja može koštati do 70 KM, ako se radi o pograničnim područjima.

Želite li se kupati, na raspaganju su vam brojna bosanskohercegovačka

razgledavanje starih gradova i povijesnih građevina, uvjek vrijedi spomenuti mjesta poput Počitelja, Jajca, Mostara ili Gradačca koji zasigurno imaju što ponuditi, a nisu daleko niti je skupo doći do njih ili prenoći u njima.

## U komšiluku

Ako ste raspoloženi za putovanje van granica Bosne i Hercegovine, napristupačnije destinacije su morske obale Hrvatske ili Crne Gore. Za partijanere tu su uzbudljivi gradovi hrvatskog Jadrana poput Splita, Dubrovnika ili Makarske, Umaga i Cavtata, a za one koji vole mirnija i manja mjesta, tu su recimo Gradac, Orebic, Primošten, Cres ili Pelješac, gdje je i smještaj relativno jeftin, a prosječno se kreće oko 20 do 25 KM po osobi dnevno. Jedina mana hrvatskog primorja su cijena hrane, ali ako se planirate uputiti na more na samo par dana, visoke

cijene skoro da i nećete osjetiti. Cijene povratnih autobusnih karata do većih gradova u Dalmaciji iznose oko 60 KM.

U Crnoj Gori također možete naći odlična mjesta za provod, bilo na jadranskoj obali ili u utražnjosti. Popularna mjesta na moru mogu vam ponuditi danju odlično kupanje, a noću najbolju zabavu ili mirne šetnje uz obalu. Neka od tih mjesta su Kotor, Budva, Ulcinj i Bar. Za ljubitelje jezera ili rijeka, bez dvojbe trebate posjetiti Skadarsko jezero, koje je najveće na Balkanu, ili Kanjon rijeke Tare koji je najdublji u



Foto: Haris Begić

Europi. Uz sve to, povratne autobusne karte za Crnu Goru ne prelaze 70 KM, a smještaj je generalno jeftiniji nego u Hrvatskoj i cijene se kreću uglavnom između 10 i 30 KM.

## Za one s malo dubljim

Ako ste željni uzbudljivih putovanja malo dalje od brdovitog Balkana, a na raspaganju imate malo veću svotu novca, svakako se vrijedi raspitati za jeftina organizirana studentska putovanja po Europi kojih uvjek ima, ili pak za charter pakete i jeftine avionske karte za najpopularnije destinacije diljem starog kontinenta, pa čak i šire. Što se tiče smještaja, najbolje je tražiti hostele, jer su i nastali prevenstveno radi studenata i obično su najjeftinija solucija.

U trenutačnoj ponudi bosanskohercegovačkih agencija pronašli smo one najpovoljnije i najprimamljivije aranžmane koji bi vas mogli interesirati.

Za ljubitelje avanturističkih parkova, agencija Relax Tours iz svoje ponude izdvaja četverodnevni put u Gardaland, Italiju za 279 KM. Ako želite otici na more, ali biste rado posjetili neko drugo osim Jadranskog, istražite Zakintos i Laganos u Grčkoj i prelijepo Jonsko more za samo 499 KM.

Turistička agencija Solazur nudi vam orijentalni Istanbul ili bajkovitu Siciliju za samo 549 KM. Želite li možda putovati još dalje i povoljnije, u ponudi za vas Solazur ima i 14 dana u vrućoj Španjolskoj za samo 409 KM.

Sve u svemu, bilo da ostajete u blizini, želite malo prošetati do susjednih zemalja ili još dalje, ponuda je raznolika i zasigurno nije teško pronaći ponešto za svačiji ukus i džep.

Foto: Haris Begić



jezera, iako su prema posljednjim analizama i istraživanjima samo Panonska jezera u Tuzli i Boračko jezero nadomak Konjica pogodni za kupanje. Pored ova dva jezera, česte destinacije izletnika su i Prokoško jezero kod Fojnice i Jablaničko jezero, te brojne rijeke poput Neretve, Une, Vrbasa, Drine i Rakitnice, od kojih mnoge imaju i pratni sadržaj, npr. rafting ili sportsko pecanje. Cijena smještaja u blizini Panonskih i Boračkog jezera ne prelazi 25 KM dnevno po osobi.

Za one koji su zainteresovani za

# Etika je nauka o etiketama?!

**Koliko je moralno istrajavati u stopostotnoj etici u ovakvoj državi kakva je Bosna i Hercegovina, tj. u situaciji u kojoj se nalazi rad našeg javnog sektora?**

Sjedimo Gigo i ja kao mnogo puta do sad, u bašti meni omiljenog kafića u Sarajevu, i pričamo neku ozbiljnu i produktivnu priču. Lažem, ne pričamo ništa, čekamo Đenu. Ne znam zašto, ali nekako došlo da svak' svoje šuti i prije gatanja. Utom dolazi Đeno i govori: "Marjanović podnio neopozivu ostavku".

- Sereš, što?! - izbezumljeno ga pitam.

- Ne znam, žurio sam kad sam čit'o. Uglavnom, nešto je oko etike. - kaže Đeno, a Gigo se zablesio u njega taman k'o da je vidio usvojen Zakon o JMBG i kaže: "Došla etika k'o vjera u heretika."

Pogledam ja malo bolje kad ono Gigo gata u Đenu. Helem, pokupiše se oni, kažu moraju na neki sastanak. Eh je li bio poslovne ili zabavne prirode, slagat ču vam, ne mogu da se sjetim, ali ostadolj ja sam, da dovršim kafu.

## Usran je onaj kojeg u fate

Danima poslije toga preplitale su se u medijima dvije situacije u dnevno političkom životu Bosne i Hercegovine. To je ostavka prof. dr. Damira Marjanovića na mjesto Ministra obrazovanja, nauke i mladih Kantona Sarajevo i hapšenje predsjednika Federacije BiH Živka Budimira.

Iako u istoj državi (nazovimo je tako), sa aspekta etike, ovdje su se odigrale dvije dijametalno različite stvari.

Nakon hapšenja, pritvora, pa onda i napuštanja istog, Budimir se, osim što je odbio da potpiše ostavku, satr'o sa medijskim istupima, peruci se od navodnih optužbi o kupljenim pomilovanjima. Na stranu to što je njegovo hapšenje bilo jedan veliki šou program ulaska "dugih cijevi" u vrhovne institucije jedne države. Na stranu što je ovaj događaj udžbenički primjerak Čomskijeve strategije preusmjeravanja pažnje ili strategije distrakcije, tj. ometanja. Na stranu što je očigledno diktirano iznutra, od strane trenutnih vladajućih struktura, preko Tužilaštva BiH, moralno i etički ispravno je bilo potpisati os-

tavku.

Dva su razloga za takav postupak. Prvi bi realno bio kompromitovanje ugleda javne ličnosti. U normalnoj državi kad uhvate ministra, senatora ili bilo kakvog funkcionera iz javnog sektora u kakvom, makar i privatnom skandalu, automatski se potpisuje ostavka zbog morala i etike. Drugi razlog bi bio jedan od onih argumenta sa kojima se Budimir branio, a to je da ga za mito i korupciju optužuju i ganjaju oni koji od istog zanata imaju već podebele tajne račune. Međutim, predsjedniče, ako su se oni usrali do za vrata, a Vi samo malo pustili governance, jebi ga, ne čini Vas to manje usranim. Njima dok se ne dokaže, oni su i dalje čisti i mirišljavi, a Vi ste usrani.

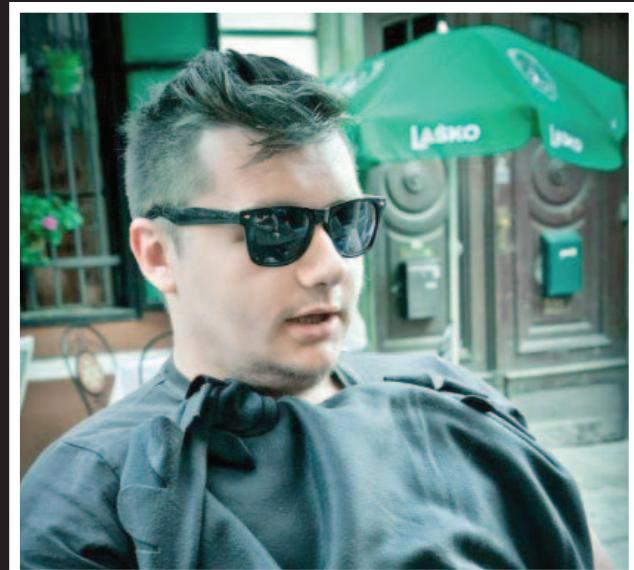
## Jutarnji trening etike

S druge strane prof. dr. Damir Marjanović svojevoljno potpisuje neopozivu ostavku. Jebo te život, mi izgleda živimo u nekakvom smiješnom ogledalu realne stvarnosti. Paralelni univerzum, šta li je?!

Ono što je ovaj čovjek za svog mandata uradio, vjerovatno nije urađeno u svim mandatima do sada. Prvi slučaj pragmatičnog pristupa poslu, kvalitetne i stvarne komunikacije sa korisnicima svojih usluga, tj. građanima, studentima, srednjoškolcima se desio baš za vrijeme Marjanovićevog mandata. Također, jedna apstraktna stvar koja je značila puno je nada, svakom normalnom čovjeku u Bosni i Hercegovini, koju je ulio dolazeći na poziciju kao prvi nestранački kandidat.

„Drugi upitnik“ na ovoj priči je stvarna etičnost ove odluke.

Da podsjetimo, razlog ostavke profesora Marjanovića je izlazak prosvjetnih radnika u štrajk zbog neredovnih plaća i razlike u dohotku. Ministar je, stupajući na poziciju,



obecao da neće dozvoliti da prosvjetni radnici izđu na ulice.

Fundamentalno gledajući, ovo je pravilna odluka i ispravan sistem valorizacije ličnog rada, koju bi svaki javni radnik trebao implemenitrati. Međutim, zaista je upitno, koliko je moralno istrajavati u stopostotnoj etici u ovakvoj državi kakva je Bosna i Hercegovina, tj. u situaciji u kojoj se nalazi rad našeg javnog sektora. Kad se podnosi ostavka nakon 10, 20 ili više dobro odradjenih stvari, a zbog samo jedne neodrađene, u državi u kojoj je standardni prosjek da se radi jedna kako treba na 100 kako ne treba, to zaista izgleda etički sumnjivo.

Sada postoji velika opasnost da će na njegovo mjesto zasjeti neki stranački „foteljaš“ i ode mast u prostast.

Iako je Marjanović poručio da borba za bolju Bosnu i Hercegovinu nije završena, iako je ovo primjer svima ostalima kako se moralno ocjenjuje svoj rad, jebi ga profesore, nije politika građevina, pa da zbog jednog stuča padne cijela zgrada. Ne možemo tako u Evropu!

P.S. Zovem ja Gigu da mu kažem da se ne može gatati iz Đene, nego da mora biti fildžan ili šoljica od bosanske kafe, ali pazite šta mi kaže luđak: "Kad Marjanović može podnosit' ostavku, a Budimir pričati o etici i moralu, mogu i ja gatati' iz Đene."

# ŠTA TO PIŠE NA TRANSPARENTU?

Iako smo obećali javljanje sa natpisima na zidovima iz nekog bosansko-hercegovačkog mjesta, slijed dogadaja nam je promijenio planove, pa vam ovaj put donosimo natpise sa transparenta koji su ukrasili i poduprli proteste održane radi nedonošenja zakona o JMBG.





Protestna šetnja sa jasnim zahtjevom



Svi su isti, bez obzira na ime, naciju, vjeroispovijest



foto: Jasmina Jupić



# PARKOUR-om

**U Bosni i Hercegovini parkour se pojavio prije desetak godina, a danas je na našim ulicama oko 250 traceura...**

**Piše: Hana Čolić**

Kada ih vidite na ulici, ne možete ostati ravnodušni – ili ćete se zamalo onesvijestiti od straha, ili ćete im pljeskati. Oni su traceuri.

„Kada treniram, nailazim na bezbroj različitih reakcija. Neki vrište u panici, drugi si mrmljaju u bradu da sam lud, treći mi govore da to i nije baš pametno, a ponekad mi skandiraju i traže još po koji trik“, priznaje Valentino Čolić, koji

„Parkour je kao prekidač koji se sam pritisne u situaciji gdje mozak zakaže, gdje adrenalin ledi tijelo i gdje sve zavisi od poteza koje mi sami pravimo.“ – Valentino Čolić

je sa svojih sedamnaest godina traceur već osam. U razgovoru s njim saznali smo ono najbitnije o neobičnoj umjetnosti ulica, parkouru.

Začetnikom parkoura smatra se Francuz David Belle. Njegov otac Raymond bio je vojnik još od svoje sedme godine, a u vojničkim redovima uvijek se isticao nevjerojatnom hrabrošću, izdržljivošću i istreniranošću. David je u njemu vidio uzor i od malena je težio tome da postane kao on. I sam Raymond često ga je tjerao da radi svakojake vježbe još od malih nogu. Naziv parkour David je izvukao upravo iz svakodnevnih razgovora s ocem. Naime, parcours du combattant (što na francuskom jeziku označava poligon za vojnu obuku) bio je Raymondova svakodnevница. David je u tome video inspiraciju za novi način života koji će se kasnije proširiti na stotine tisuća mlađih diljem svijeta.

## PARKOUR SE NE TRENIRA

Parkour je prirodna metoda razvijanja ljudskoga tijela kako bi ono bilo sposobno kretati se što brže i efikasnije prelazeći bilo kakve prepreke na koje nailazi na putu od točke A do točke B. Temeljna formula parkoura je neprestano ponavljanje i vježbanje dok određeni

pokret ne pređe u instinkt, tj. dok ne postane refleks. Za parkour je potrebno u svakoj datoru situaciji reagirati u vrlo kratkom vremenu bez imalo razmišljanja, a da bi se to postiglo, potrebeni su sati, dani i mjeseci vježbe.

„Sve što vam treba da biste postigli željeni rezultat su udobne tenisice, komotna trenerka, muzika i snaga volje“, kaže Valentino.

Parkour, međutim, nije samo puki trening i jačanje tijela. Etre et durer – biti i trajati, misao je vodilja svakog traceura. Parkour je način života i razmišljanja, stil kretanja, način percipiranja vanskog svijeta i odlučivanja o svakom sljedećem potezu. Svakog traceura određuje njegov flow, trenutak kada je u potpunosti fokusiran na put koji želi preći i kada vrtoglavom brzinom kalkulira svaki sljedeći potez. Tada se sva njegova osjetila smanjuju na minimum a vidno polje se ograničava samo

Alipašino polje, jedna od mnogih lokacija koje posjećuju mlađi „traceuri“



„Ne postoji jači ili slabiji, jak si onda kad si spreman ići do kraja zbog cilja koji si stavio pred sebe.“ – David Belle

na zadane prepreke i apsolutno ništa ga ne može omesti.

„Kada vidite jednog traceura na ulici kako radi neki trik ili prelazi određene prepreke, vi vidite samo tehniku i izvedbu tog pokreta. Ne možete vidjeti što mu se odvija u mislima i odluke koje donosi nezamislivom brzinom.



Vježbe na "Papagajci"

On odlučuje krenuti ili stati, uspjeh ili neuspjeh, sposoban je u rizičnom trenutku odlučiti – život ili smrt“, dodaje Valentino.

## POVREDE SE MOGU SPRIJEĆITI

Svaki pokret koji narušava brzinu i efikasnost kretanja ne svrstava se u parkour, a obično se zove freerunning. Traceuri se obično bave i jednim i drugim, pa se dosta često može naići na sintagmu parkour & freerunning.

Kada se radi o tako rizičnoj aktivnosti, ne može se ne pomisliti na moguće povrede. Međutim, do povreda dolazi jedino ako osoba nije dovoljno fokusirana ili si je jednostavno zacrtala trenutačno nedostizan cilj. Ako svojim nesređenim mislima narušava vlastiti flow, njegovi pothvati rezultirat će neuspjehom ili čak povredom.

Suprotno uvriježenom mišljenju, parkour nije sport. Trenutak kada čovjek izgubi duh parkoura je trenutak kada se počne natjecati, zarađivati na tome ili to prakticirati radi slave ili divljenja promatrača. Danas ipak postoje natjecanja u parkouru, ali neki od najpoznatijih traceura ipak odbijaju otici na neko od njih, jer smatraju da bit parkoura nije u nadmetanju. Pored natjecanja postoje i tzv. parkour jamevi koji su zapravo susreti traceura u prijateljskoj atmosferi s ciljem da uče jedni od drugih i razmjenjuju ideje. Sve u svemu, parkour je idealan način održavanja fizičkog i psihičkog zdravlja, socijalizacije, stjecanja prijatelja i formiranja čvrstog karaktera; parkour je način života.



# Šta su pužu beskućnjaku rekli poznati na protestima za JBMG?!

Piše: GIGO

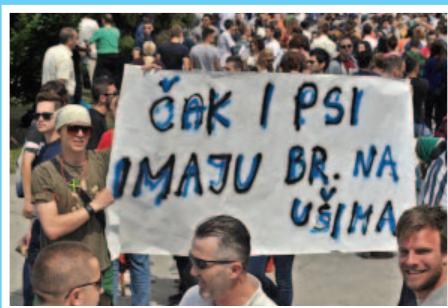
Mario Knežović, Zoster: „Ljudi koji su dobili izbore moraju raditi svoj posao. Ova zemlja jede svoju djecu. To je najveći grijeh. Zemlja im ne da da se realiziraju. Postaju isfrustrirana masa – to je opća definicija koju nisam ja izmislio, ali ne znam ko je...“

Mustafa Čorbo, prevodilac: „Ima dosta autocenzure. Ljudi se boje da se zamjere nekom. Što se tiče izvještavanja medija, ima ih korektnih i profesional-

i maltene neki huškački govor baciti na dnevniku i portalima da je to nevjerljivo. Gledao sam kad je Zoka (Zoka Ćatić – EFM Radio op.a.) bio kod Senada (Senad Hadžifejzović – FACE TV op.a.) kad je rekao: „Ako ne podržavaš govor mržnje nemoj ga prenositi“, a ovi naši mediji jedva čekaju da političari buble glupost i odi sve u kurac. RTRS, jeb'o te hljeb, ono liči na '92., samo što nisu napisali >Alijine horde fanatika okupirale Parlament, srpske glave plivaju niz Miljacku< Omladino, imamo google imamo internet.“

Nedim Krajišnik, aktivista: „Ja vjerujem da nema izbora između dvije opcije – jedna je da gledate šta se dešava, druga je da pokušate nešto promjeniti, a između nema opcije! Mladi drugog mjesta za život nemaju. Mladi moraju graditi svoju budućnost. Naša perspektiva je ovdje, samo se za nju moramo izboriti.“

Frenkie, reper: „Od RTRS-a me ništa ne iznenađuje, ali i Federalna televizija zna nekad tako 'izletjeti' iz svih okvira



nih do manipulacije u stilu Goebbelsa. Ja da sam PR političke stranke ne bih izvještavao onako kako to RTRS radi.“

Frenkie, reper: „Od RTRS-a me ništa ne iznenađuje, ali i Federalna televizija zna nekad tako 'izletjeti' iz svih okvira



mržnje. Savjetujem ljudima da ignorišu medijsku netrepljivost i mržnju“

Adnan Beširević, 18 član Dvadesetice: „Kada vidite profil ljudi na protestima i njihov kvalitet može se reći da je to jedan jak četvrti entitet, koji je došao tu, jer je nezadovoljan. Ne može čo'ek biti sretan u nesretnoj čaršiji.“

Vjekoslav Bevanda, atletičar: „Ljudi ja sam morao bježati, te bebe imaju zube. Nisu to baš bilo kakve bebe. To su opasne bebe.“

I kad smo već kod EKOLOGIJE, organizatori protesta su uvijek počistili za sobom.

# POZNATI ČITAJU

Club

Coloseum-Club  
hit casinos

Coloseum-Club  
GAMING & ENTERTAINMENT  
Sarajevo, BiH i Hercegovina  
hit casinos

Coloseum-Club  
GAMING & ENTERTAINMENT  
Sarajevo, BiH i Hercegovina  
hit casinos

Club

Coloseum-Club  
GAMING & ENTERTAINMENT  
Sarajevo, BiH i Hercegovina  
hit casinos

Colos

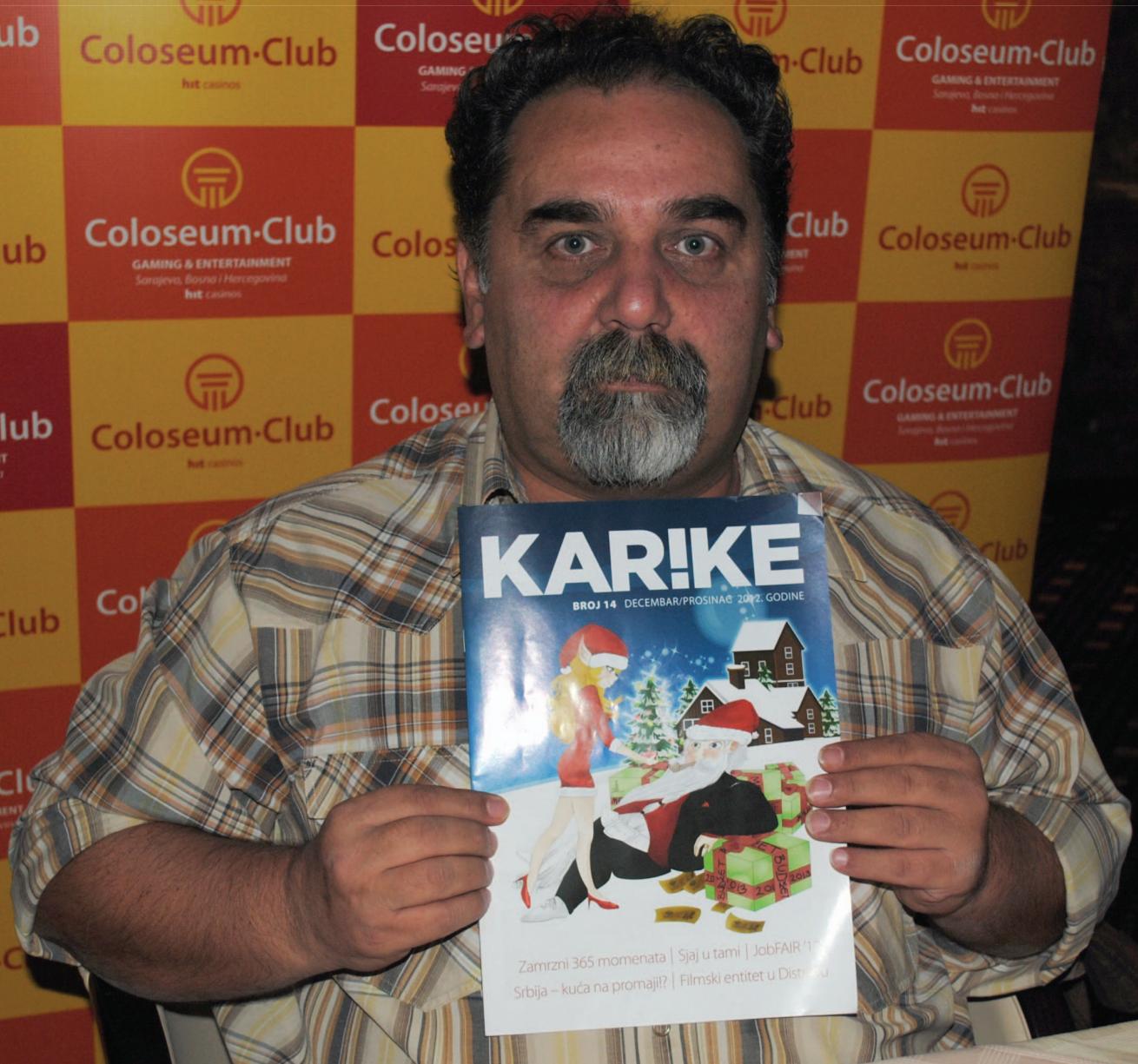
Coloseum-Club  
GAMING & ENTERTAINMENT  
Sarajevo, BiH i Hercegovina  
hit casinos

Club

Coloseum-Club  
GAMING & ENTERTAINMENT  
Sarajevo, BiH i Hercegovina  
hit casinos

Coloseum-Club

Coloseum-Club  
GAMING & ENTERTAINMENT  
Sarajevo, BiH i Hercegovina  
hit casinos



**Željko Pervan** hrvatski je komičar, scenarist i glumac. Najpoznatiji je po svome humorističnom showu "Večernja škola" koji se emitirao na nekoliko TV kuća u Hrvatskoj od 1995-2008. godine. U "Večernjoj školi" istaknuo se kao majstor improvizacije, radeći većinu epizoda bez ikakvoga scenarija. Bavi se također stand up komedijom, a jedna zanimljiva činjenica o Pervanu jeste da nikada u životu nije probao ni kapi piva.

## NAPOMENA:

OVA PUBLIKACIJA (OMLADINSKI MAGAZIN "KARIKE") JE URAĐENA UZ POMOĆ SHL-a. SADRŽAJ PUBLIKACIJE JE ISKLJUČIVO ODGOVORNOST ONAuBiH I NI U KOM SLUČAJU NE PREDSTAVLJA STANOVIŠTA SHL-a.



Omladinska Novinska Asocijacija  
u Bosni i Hercegovini

SCHÜLER  
HELPEN  
LEBEN